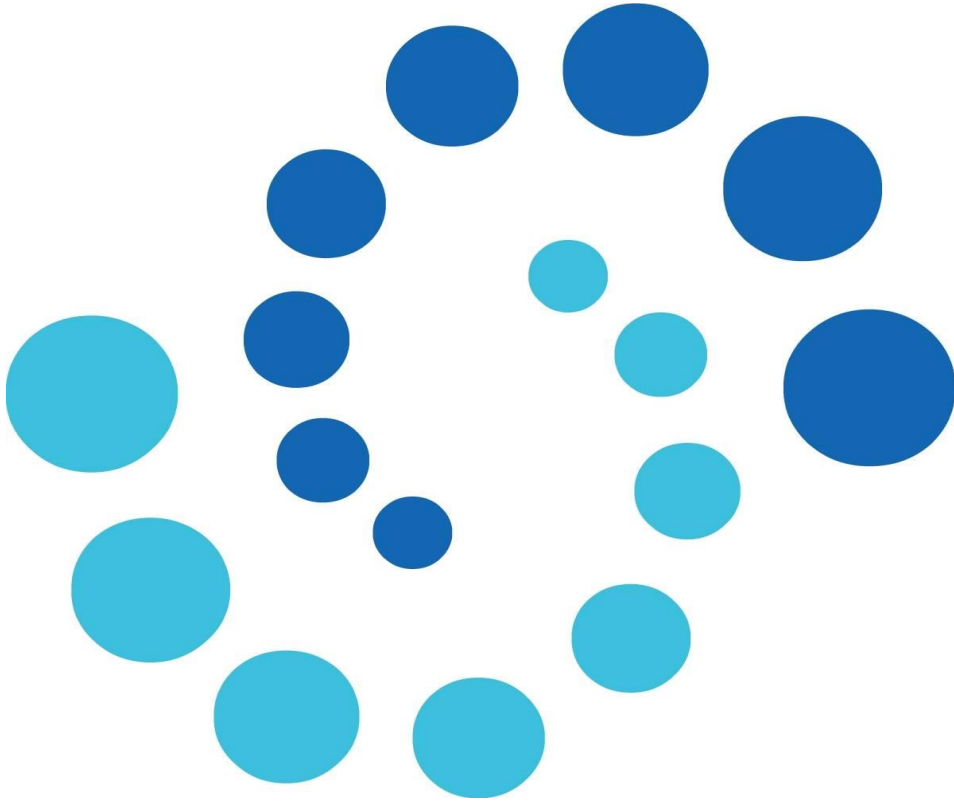

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

The Journal of Limitless Education and Research

*Temmuz 2019
Cilt 4, Sayı 2*

*July 2019
Volume 4, Issue 2*

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

Temmuz 2019, Cilt 4, Sayı 2

The Journal of Limitless Education and Research

July 2019, Volume 4, Issue 2

Sahibi

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Owner

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Editör

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editor in Chief

Assoc. Prof. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editör Kurulu

Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI
Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL
Doç. Dr. Ayşegül TURAL
Doç. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Doç. Dr. Burçin GÖKKURT
Doç. Dr. Gülden TÜM
Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN
Doç. Dr. Özlem BAŞ
Doç. Dr. Tanju DEVECİ
Dr. Aysun Nüket ELÇİ
Dr. Burcu ÇABUK
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU
Dr. Menekşe ESKİCİ
Dr. Oğuzhan KURU
Dr. Serpil ÖZDEMİR
Dr. Süleyman Erkam SULAK
Dr. Yasemin BÜYÜKŞAHİN

Editorial Board

Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI
Assoc. Prof. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL
Assoc. Prof. Dr. Ayşegül TURAL
Assoc. Prof. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Assoc. Prof. Dr. Burçin GÖKKURT
Assoc. Prof. Dr. Gülden TÜM
Assoc. Prof. Dr. Gülsün ŞAHAN
Assoc. Prof. Dr. Özlem BAŞ
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ
Dr. Aysun Nüket ELÇİ
Dr. Burcu ÇABUK
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU
Dr. Menekşe ESKİCİ
Dr. Oğuzhan KURU
Dr. Serpil ÖZDEMİR
Dr. Süleyman Erkam SULAK
Dr. Yasemin BÜYÜKŞAHİN

Dil Uzmanı

Doç. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Dr. Arzu ÇEVİK
Dr. İbrahim Halil YURDAKAL
Dr. Serpil ÖZDEMİR

Philologist

Assoc. Prof. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Dr. Arzu ÇEVİK
Dr. İbrahim Halil YURDAKAL
Dr. Serpil ÖZDEMİR

Yabancı Dil Sorumlusu

Doç. Dr. Gülden TÜM
Doç. Dr. Tanju DEVECİ
Dr. İhsan Çağatay ULUS
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Foreign Language Specialist

Assoc. Prof. Dr. Gülden TÜM
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ
Dr. İhsan Çağatay ULUS
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

İletişim

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği
06590ANKARA - TÜRKİYE
e-posta: editor@sead.com.tr
sead@sead.com.tr

Contact

Limitless Education and Research Association
06590 ANKARA - TURKEY
e-mail: editor@sead.com.tr
sead@sead.com.tr

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi (SEAD), yılda üç kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Journal of Limitless Education and Research (J-LERA) is an international refereed journal published three times a year. The responsibility lies with the authors of papers.

İNDEKSLER

Kapak: Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 4, Sayı 2

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 4, Issue 2

Yayın Danışma Kurulu (Editorial Advisory Board)

- Prof. Dr. Ahmet ATAÇ, Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet KIRKILIÇ, Ağrı Çeçen Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali MEYDAN, Nevşehir Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Murat GÜLER, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Ulvi YILMAZER, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Efe AKBULUT, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Emine KOLAÇ, Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erika H. GILSON, Princeton University, USA
Prof. Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ersin KIVRAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fredricka L. STOLLER, Northern Arizona University, USA
Prof. Dr. Hüseyin KIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Jack C. RICHARDS, University of Sidney, Avustralia
Prof. Dr. Liudmila LESCHEVA, Minsk State Linguistics University, Belarus
Prof. Dr. Mehmet Ali AKINCI, Rouen Normandy University, France
Prof. Dr. Mustafa Murat İNCEOĞLU, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Sami TOPÇU, Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Perihan YALÇIN, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Selma YEL, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Serap BUYURGAN, Başkent Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK, TODAİE, Türkiye
Prof. Dr. Todd Alan PRICE, University National-Louis, USA
Prof. Dr. Thomas R. GILLPATRICK, Portland State University, USA
Prof. Dr. William GRABE, Northern Arizona University, USA

Prof. Dr. Turan PAKER, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Carol GRİFFİTHS, University of Leeds, UK
Assoc. Prof. Dr. Elza SEMEDOVA, Khazar Universty, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Galina MİSKİNİENE, Vilnius University, Lithuania
Assoc. Prof. Dr. Jodene GOLDENRING FİNE, Michigan StateUniversity, USA
Assoc. Prof. Dr. Könül HACIYEVA, Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Salah TROUDİ, University of Exeter, UK
Assoc. Prof. Dr. Sevinc QASİMOVA, Bakü State University, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Spartak KARDİU, Tiran University, Albania
Assoc. Prof. Dr. Suzan CANHASİ, University of Prishtina, Kosovo
Assoc. Prof. Dr. Şaziye YAMAN, American University of the Middle East (AUM),Kuwait
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ, Khalifa University of Science and Technology, UAE
Assoc. Prof. Dr. Xhemile ABDİU, Tiran University, Albania
Doç. Dr. Abdullah ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Berna Cantürk GÜNHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Demet GİRGİN, Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Duygu UÇGUN, Ömer Halis Demir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Emre ÜNAL, Ömer Halis Demir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Esin Yağmur ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Feryal BEYKAL ORHUN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Fulya ÜNAL TOPÇUOĞLU, Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gizem SAYGILI, Karaman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Güliz AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hakan UŞAKLI, Sinop Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Kamil İŞERİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Melek ŞAHAN, Ege Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Meltem DEMİRCİ KATRANCI, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nazan KARAPINAR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Orhan KUMRAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Özlem BAŞ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Pınar GİRMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ruhan KARADAĞ, Adıyaman Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Sevgi ÖZGÜNGÖR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Sibel KAYA, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Ufuk YAĞCI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Vesile ALKAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Yalçın BAY, Anadolu Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Zafer TANGÜLÜ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye

Dr. Feride HATİBOĞLU, University of Pennsylvania, USA

Dr. Nader AYİŞH, Khalifa University of Science and Technology, UAE

Dr. Nurcan KÖSE, American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 4, Sayı 2

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 4, Issue 2

Hakem Kurulu (Review Board)

Prof. Dr. Deniz Beste ÇEVİK KILIÇ, Balıkesir Üniversitesi

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi

Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Ayşegül TURAL, Bartın Üniversitesi

Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi

Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN, Bartın Üniversitesi

Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Tanju DEVECİ, Khalifa University

Dr. Ceren SAYGI GERÇEKER, Adnan Menderes Üniversitesi

Dr. Menekşe ESKİCİ, Kırklareli Üniversitesi

Dr. Süleyman Erkam SULAK, Ordu Üniversitesi

Değerli Okuyucular,

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisinin Temmuz 2019 sayısını sunmaktan mutluluk duyuyoruz. Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği (SEAD) olarak 2016 yılından bu yana kesintisiz olarak yayınladığımız Dergimizin amacı, eğitim ve araştırma alanına bilimsel katkı sağlamaktır. Bu amaçla kuramsal ve uygulamalı çalışmaları yayınlama, bilimsel bilgileri ulusal ve uluslararası düzeyde paylaşma, yeni bilgiler üretilmesine ortam hazırlama işlemine öncelik verilmektedir.

Dergimizin Bilim Kurulu yurt içi ve yurt dışında görevli akademisyenlerin katkılarıyla giderek güçlenmektedir. Akademik kalitesinden ödün vermeden yayın hayatına devam eden Dergimizin hazırlanmasına emeği geçen bütün editör, yazar ve hakemlere teşekkür ediyoruz.

Yılda üç sayı olarak yayınlanan Dergimiz çeşitli ulusal ve uluslararası düzeydeki indekslerde taranmaktadır. Bu sayıda eğitimle ilgili 5 bilimsel araştırmaya yer verilmiştir. Dergimiz, eğitim ve araştırma alanına yönelik makalelerin yanı sıra disiplinler arası akademik çalışmaların yer aldığı seçkin bir yayın olarak okuyucularla buluşmaya devam edecektir.

Dergimizin eğitim ve araştırma alanına katkıları getirmesini diliyoruz. Saygılarımızla.

SINIRSIZ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA DERNEĞİ

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 4, Sayı 2

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 4, Issue 2

İÇİNDEKİLER

Makale Türü: Araştırma

Firdevs GÜNEŞ

İlk yazma Öğretimi

Teaching of Primary Writing

121-142

Derya GİRĞİN, Çavuş ŞAHİN

Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilere İlişkin Özyeterlilik Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Investigation of Pre-service Teachers' Self-Efficacy Levels of Gifted Students in Terms of Some Variables

143-166

Berna YALKIN, Ayşe Derya IŞIK

Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programındaki Kazanımların Yaşam Boyu Öğrenme Yetkinlikleri Açısından İncelenmesi

An Examination of the Science Curriculum Acquisitions in Terms of Lifelong Learning Competences

167-188

Başak SAYLAM, Demet GİRĞİN

Müzik Performans Kaygısı: Belirtileri, Nedenleri, Baş Etme Stratejileri

Music Performance Anxiety: Symptoms, Causes, Coping Strategies

189-199

Döndü Neslihan BAY, Yalçın BAY

Balkanlardaki Çocuk Oyunları

Children Games in The Balkans

200-223

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi
Cilt 4, Sayı 2, 121 - 142
The Journal of Limitless Education and Research
Volume 4, Issue 2, 121 - 142

DOI: 10.29250/sead.550779

Gönderilme Tarihi: 08.04.2019

Makale Türü: Araştırma

Kabul Tarihi: 14.07.2019

İlkyazma Öğretimi

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, firdevs.gunes@gmail.com

Özet: Yazma, bireyi geliştiren ve geleceğine yön veren becerilerin başında gelmektedir. Bu nedenle öğrencilerin yazma becerileri erken yaşlardan itibaren geliştirilmeye çalışılmaktadır. Yazma zihinsel, görsel-algısal ve fiziksel olmak üzere üç temel bileşenden oluşmaktadır. Bunlar düz bir çizgi şeklinde değil iç içe geçmiş halkalar halindedir. Yazma sırasında bir taraftan zihindeki bilgi ve beceriler harekete geçirilmekte, bir taraftan görsel-algısal kontrol yapılmakta, bir taraftan da fiziksel beceriler kullanılmaktadır. Yazma sürecinin başlangıcını ilkyazma öğretimi oluşturmaktadır. İlkyazma öğretiminde zihinsel, görsel-algısal ve fiziksel alanlarda çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Zihinsel alanda her harfin görüntüsünü zihne yerleştirme, yazı programı oluşturma ve yönetme işlemlerine yer verilmektedir. Görsel-algısal alanda gözlerin eli ve kalemi izlemesi, yazılanları okuması ve denetlemesi üzerinde durulmaktadır. Fiziksel alanda ise elin kalemi kâğıt üzerinde hareket ettirmesi ve harfleri doğru üretmesine çalışılmaktadır. Etkili bir ilkyazma öğretimi için her alana önem verilmekte ve öğrencilerin yazma becerilerinin gelişim durumu izlenmektedir. Öğretmenlerin üç alanda da geliştirilecek becerileri iyi bilmeleri ve titizlikle uygulamaları beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlkyazma öğretimi, Zihinsel-görsel-algısal-fiziksel beceriler.

Teaching of Primary Writing

Abstract: Writing is a very important skill for that develop the individual and a guide for his future. Therefore, it is emphasized that students' writing skills should be developed from an early age. Writing is composed of three components: mental, visual-perceptual and physical. They are not in the form of a straight line, but in nested rings. During the writing, the knowledge and skills in the mind are activated, on the one hand visual-perceptual control is made and on the other hand physical skills are used. The beginning of the writing process is the start with the teaching of writing. There are many studies are done about teaching of writing in three areas as mental, visual-perceptual and motor at the early period. The mental field is the area where letters to be written are placed in memory, the process of motor program is organized and managed. The visual-perceptual field is the area where the eye follows the hand and the pen, and reads and supervises the writings. The physical field is where the hand moves the pen on the paper and the letters are produced. In order to teach an effective pre-writing, every field should be given importance and the development of writing skills should be monitored. Teachers are expected to improve their skills and apply them meticulously.

Key Words: Primary writing, Mental-visual-perceptual-physical skills.

Künyesi: Güneş, F. (2019). İlkyazma Öğretimi. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 4 (2), 121-142. DOI: 10.29250/sead.550779

Bu makale İntihal.net sistemi tarafından taranmış ve orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

Yazar Orcid No: 0000-0002-9449-8617

1.Giriş

Yazma zihinde başlayan, bilgi, duygu ve düşünceleri işaretlere aktararak paylaşılmasını sağlayan bir süreçtir. Yazma sırasında zihinde bir dizi işlem yapılmakta, düşünceler sıralanarak kelime, cümle ve metinlere aktarılmaktadır. Bu sürece beyin, göz, kulak, dil, el, kol, parmak gibi çeşitli organlar eşlik etmektedir. Yazma ile öğrenci kendini ifade etmekte, başkalarıyla iletişim kurmakta, öğrenmekte ve dünyayı tanımaktadır. Bunun için çoğu gelişmiş ülkede öğrencilerin yazma becerilerinin erken yaşlarda geliştirilmesi üzerinde önemle durulmaktadır. Erken yaşlarda geliştirilen yazma becerileri öğrencilerin dil, zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerini geliştirmeye doğrudan katkı sağlamaktadır.

Yazma konuşma gibi üretime dayalı bir süreçtir. Bilgi, duygu ve düşünceler harflere, kelimelere ve cümlelere aktarılarak metinler oluşturulmaktadır. Yazma sürecinin başlangıç aşamasına ilkyazma öğretimi denilmektedir. Bu aşamada harflerin yazılışı, yazım yönü, başlangıç ve bitiş noktaları, çizgilerin soldan sağa ve yukarıdan aşağıya doğru çizilmesi, bir harfi daha az hareketle ve eli kaldırmadan yazma, küçük ve büyük harfleri yazma gibi çalışmalar yapılmaktadır. Hızlı ve güzel yazı yazabilmek için çeşitli yöntem ve teknikler uygulanmaktadır. Metinlerde küçük harfler daha fazla kullanıldığından önce küçük harflerin yazılışı öğretilmekte, ardından büyük harflere geçilmektedir.

Yazma dil, zihin, dikkat, algı, el, kol gibi çeşitli becerileri gerektiren karmaşık bir etkinliktir. Bu becerileri geliştirmek çocuk için uzun ve zor bir süreçtir. Ancak yetişkinlerin çoğu yazmayı öğrenirken neler yaşadığını ve nasıl öğrendiğini hatırlamaz. Yoğun çabaları içeren bu öğrenme süreci öğrencinin el-kol, bilek ve parmak hareketlerini otomatikleştirmesini öngörür. Bu süreçte üst düzey dikkat de gereklidir. Yazarken gözler ele ve kalemlerle çizilenlere odaklanır, harflerin büyüklüğü, yönü, aynı düz çizgide olması gibi işlemleri kontrol eder. Bir süre sonra yorgunluk ortaya çıkar. Bütün bu işlemlerin niçin yapıldığını bilmek ve anlamak ise süreci kolaylaştırmaktadır (Zesiger, 1995; Viviani, 1994). Son yıllarda uluslararası düzeyde yapılan bazı araştırmalar yazılı dili geliştirmede öğrencilerin sorun yaşadıklarını göstermektedir. Bu araştırmalara göre ilkokul öğrencilerinin %10-30'u yazı üretimi gelişimi ile okul başarısında yeterli başarıya ulaşamamaktadır (Chartrel & Vinter, 2006). Bu durum çoğu eğitimcinin dikkatini ilkyazma öğretiminin niteliğine çevirmektedir.

Genel olarak ilkyazma öğretiminde önce çocuğun harfleri görsel olarak tanımasına, ardından harfleri çizerek üretmesine rehberlik edilmektedir. Daha sonra el, kol ve fiziksel hareketlerin geliştirilmesine çalışılmaktadır. Bu süreçte harfleri çizme işlemi otomatikleşmeli,

dikkat becerileri iyi kullanılmalı ve bütün dikkat harf üretim sürecine odaklanmalıdır (Bara & Gentaz, 2006; Vinter & Zesiger, 2008). Bu anlayıştan hareketle ilkyazma öğretiminde öğretilecek yazı biçimi, türü, araçları ve yöntemleri üzerinde önemle durulmaktadır. Dik temel veya bitişik eğik yazı harflerinin nasıl öğretileceğine karar verilmektedir. Yazı öğretimi çalışmalarında daha çok kalem tercih edilmekte ve kalemle yazma öğretilmektedir. Son yıllarda yapılan araştırmalar, kalemle yazma öğretiminin öğrencilerde dil, zihinsel gelişim ve yaratıcılık açısından çok önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

1.1. Yazma Nedir?

Yazma, söz ve düşünceleri özel işaret veya harflerle anlatma, kaydetme, yazıyla anlatma, bildirme, eser oluşturma gibi anlamlarda kullanılmaktadır. Türk Dil Kurumu Güncel Sözlük' te yazma;

- Söz ve düşünceyi özel işaret veya harflerle anlatmak,
- Yazı ile anlatmak, yazıya dökmek,
- Yazı ile bildirmek, haber vermek,
- Yazar olarak görev yapmak,
- Bir bilim veya edebiyat eseri oluşturmak,
- Sayaç vb. sayılarla niceliği belirtmek,
- Kaydetmek,
- Yazmak işi, tahrir olarak açıklanmaktadır.

Yabancı sözlüklerde yazma, *“Bir dildeki sesleri işaretlerle gösterme, yazı sisteminin işaretlerini çizme, bir yazı sistemi ve işaretleri kullanarak harfler oluşturma, harfleri birleştirerek kelime oluşturma, cümle ve metin oluşturma, düşüncesini yazılı dille ifade etme, bilimsel ve edebi bir eser oluşturma, birine bir mesaj ya da mektup yazma, sözlerini bir makale, yazı ya da eser ile anlatma, bir mesaj ya da mektupla birinden bir şey isteme, uygun işaretleri kullanarak müzik seslerini notalara dökme,* gibi anlamlarda verilmektedir (Larousse, 2018).

Yazma ile ilgili uzmanlar tarafından yapılan bazı tanımlar ise şöyledir:

- Danièle Dumont'a göre yazma harf, hece, kelime gibi çeşitli fiziksel hareketler sonucu gerçekleşen ürünlerdir. Okuyucunun bu ürünleri tanınması ve anlamını

keşfetmesi gerekir (Dumont, 2006). Bu açıklama ilkokuldaki yazma öğretimine yöneliktir.

- Yves Reuter'e göre ise yazma tarihsel süreç içerisinde gelişen sosyal bir uygulamadır. Bu uygulama ile çeşitli bilgiler, olaylar, değerler, girişimler vb. yazılı olarak anlatılmaktadır (Reuter, 1996). Bu açıklamada ise yazma eğitimi vurgulanmaktadır.
- Virginie Fraile-Delon'a göre yazma, birbirine bağlı üç boyuttan oluşmaktadır. Bunlar araç gereç, grafik ve zihinsel boyutlar olmaktadır. Grafik boyutta bireyin parmak, el, kol gibi fiziksel hareketleri ile uzun süreli öğrenme çabaları yer almaktadır. Zihinsel boyutta ise yazılı üretimler ve zihinsel çabalar bulunmaktadır (Fraile-Delon, 2007).
- Liliane Baron'a göre yazma, sadece sesleri harflere çevirme işlemi değildir. Yazma aynı zamanda bir üretim işlemidir. Yazma yoluyla kitap, roman, hikâye gibi çeşitli eserler üretilmektedir. Ayrıca yazma iki yönlü iletişim aracı olmaktadır. Yazma sırasında bir yandan yazılır bir yandan da okuma işlemi gerçekleştirilir. Kısaca öğrencinin başarılı olması için hem grafik işlemleri geliştirmesi hem de yazının temel kurallarını öğrenmesi ve iyi okuyucu olması gerekmektedir (Baron, 2000).
- Vygotsky ve Foucambert, "Yazma, düşünme üzerinde düşünmedir. Yazı, düşünceyi yansıtma aracıdır. Yazı, dil aritmetiğidir." gibi tanımlar yapmıştır. Bu açıklamalarda yazma işlemi bireyin anlama, düşünme gibi çeşitli zihin becerilerini geliştirme aracı olarak ele alınmıştır (Brossard, 2002; Güneş, 2007; Jay, 1996).

Yukarıda verilen tanımlarda yazma işleminin çeşitli yönlerine vurgu yapılmaktadır. Bunlar genel olarak değerlendirildiğinde yazma, sesleri harflere çevirme, harfleri çizme, söz ve düşünceleri işaretlere aktarma, harfleri birleştirerek hece, kelime, cümle ve metin oluşturma, olay ve düşünceleri yazılı olarak ifade etme, bilimsel ve edebi eserler üretme gibi açıklanmaktadır. Bu açıklamalarda yazma sürecinin iki aşaması öne çıkmaktadır.

- Birincisi yazmanın temel düzeyini oluşturan harflerin yazılış yönünü bilme, harfleri çizme, sesleri harflere çevirme, harfleri birleştirme, hece, kelime ve cümleleri kurallara uygun yazmadır. Bu işlemler yazma sürecinin başlangıcı olmakta ve ilkyazma öğretimini kapsamaktadır.
- İkincisi yazmanın üst aşamalarını oluşturan söz ve düşünceleri yazılı metinlere aktarma, mektup, makale, roman gibi farklı metinler üretme, kendini yazılı olarak

ifade etme ve zihinsel becerilerini geliştirmedir. Bu işlemler yazma sürecinin üst düzeyini oluşturmakta ve yazma eğitimini kapsamaktadır.

1.2. Gelişimi

Yazmayı öğrenme okul öncesi dönemden başlamakta ve ilkokul boyunca sürmektedir. Bu sürede öğrenciler çeşitli beceriler geliştirmektedir. Yazmada gelişimsel süreçleri açıklayan bir model 1988 yılında Emilia Ferreiro tarafından geliştirilmiştir. Ferreiro'nun Yazma Gelişim Modeli'ne göre çocuklarda yazmayı öğrenme iki temel aşamada gerçekleşmektedir. Bunlar resim-harf aşaması ile alfabe aşamasıdır. Bu aşamalar çocukların gelişim durumuna göre değişmektedir (Ferreiro,2006; Güneş,2007).

Resim-Harf Aşamasında çocuklar erken yaşlardan itibaren zihin enerjisini yazı sistemini anlamaya harcamakta ve onu taklit etmeye çalışmaktadır. Çocuklar önce resim ve şekilleri tanımaya, onları çizmeye başlamaktadır. Daha sonra kelimeleri fark etmekte ve gördüklerini kopyalamaktadırlar. Giderek hece ve harfleri tanımaktadır. Yani çocuğun yazmayı öğrenme süreci, resim ve şekilleri çizmekle başlamakta, kelime ve heceleri kopyalamakla devam etmekte, harfleri yazmaya kadar sürmektedir. Emilia Ferreiro bu gelişim sürecini "harf öncesi yazı" şeklinde özetlemektedir.

Alfabe Aşaması: Çocuğun yazı sisteminin yapısını iyi anladığı ve yetişkinler gibi yazı yazmaya başladığı aşamadır. Bu aşamada çocuk bir taraftan harflerin şekilleri, boyu, yazılması, birleştirilmesi, satır üzerine yerleştirilmesi, büyük-küçük harfler, yazı yönü, kelime aralarındaki boşluklar, nokta, virgöl vb. alfabetik ilkeleri öğrenmekte, bir taraftan da ses bilincinin gelişmesiyle birlikte, seslerle harfler arasındaki ilişkiyi yani alfabetik ilişkileri keşfetmeye çalışmaktadır. Seslerle harfler arasındaki ilişkiyi keşfetmeye başladıkları zaman yazma işlemi kolaylaşmaktadır. Ses bilinci gelişmiş öğrenciler seslerle harflerin ilişkisini daha kolay keşfetmektedir (Güneş, 2007). Çocuk yazıyı öğrenirken okumayı da geliştirmekte, kendi girişimleriyle, kendi hatalarından hareket ederek alfabetik sistemi iyice keşfetmekte ve zihninde yapılandırmaktadır.

Görüldüğü gibi çocuklarda yazmanın gelişimi uzun ve zor bir süreci kapsamaktadır. Bu sürecin başlangıcında çocuk çizgi, rakam ve harf gibi farklı grafik sistemleri ile karşılaşmaktadır. İki yaşından önce resim ile yazı arasındaki farkı ayırt edemezler. Çocukların ilk kopyalayarak çizdikleri harfler genellikle resimlere benzemektedir. Zamanla resim ile yazı ayırt edilmeye başlanmaktadır. Dört yaşından itibaren çocuklar resmin bir objenin özellikleri olduğunu, yazı olmadığını anlarlar. Sağ ve sol ellerini kullanarak bazı harfleri çizerler. Ancak çocuklar altı

yaşından önce düzgün çizgiler üretemezler. İlk harfler çoğunlukla kopyalamaya dayalıdır. Zamanla çizgiler gelişmekte, çeşitlenmekte, daha hızlı ve otomatik üretilmektedir. İlkokul 1. sınıftan 3. sınıfa kadar yazı kalitesi ve hızı aşamalı olarak gelişmektedir. Dördüncü sınıftan itibaren yazı okunaklılığında küçük bir azalma gözlenmekte ancak yazının hızı ve verimliliği artmaktadır (Bara & Gentaz, 2010).

Harfleri yazma işlem ve hareketleri, motor beceri olarak resimden ve çizimden çok farklıdır. Bu nedenle yazının temelini oluşturan harfleri çizme becerilerinin gelişimi üzerinde önemle durulmaktadır. Harfleri üretme, ilkyazma öğretiminin özel bir alanı olmakta ve sistemli bir öğretimi gerektirmektedir. Çocuklarda harfleri yazma hareketinin gelişimi şöyle olmaktadır:

- 18. aydan itibaren, çocuk kendiliğinden karalamalar yapmakta ve belirli özelliklerde çizgiler çizmeye başlamaktadır.
- 30. aya doğru, çocuklarda çizgi çeşitliliği giderek gelişmekte, yazma işlem ve hareketlerini taklit etmektedir. Bu aşamada gözler sadece eli takip etmekle kalmaz aynı zamanda eli yönlendirmeye başlar.
- 3 yaş civarında, çizgiler daha iyi kontrol edilmektedir. Dalgalar, zikzaklar, daireler, çemberler gibi çeşitli çizgiler çizilmektedir.

Çocukların bazı geometrik desenleri kopyalama işlemi de bir gelişim sürecine bağlı ilerlemektedir. Bu konuda çoğu yazar belirli bir gelişimsel sürecin olduğunu kabul etmektedir. Buna göre çocuklar, 3 yaşında daireler, 4 yaşında kareler, 5 yaşında üçgenler, 7 yaşında da prizmaları kopyalayarak çizebilmektedir. Çizgilere paralel olarak çocuklarda kalem tutma da aşamalı olarak gelişmektedir. Bu gelişim süreci şöyledir:

- 12-18 aylık çocuklar kalemi avuç içinde ve sıkı bir şekilde tutarlar.
- 2 yaşlarında, çocuk yazma işlemine ilgi duyar ve kalem başparmak sol tarafında, diğer parmaklar sağ tarafında tutulmaktadır.
- 3 yaşından itibaren çocuk, yetişkinin kalem tutma biçimine yaklaşır, başparmak ve orta parmak uzatılarak kalemi tutar.
- 6 yaşında ise kalem tutma neredeyse yetişkine benzer. Ayrıca yazı yazmak için gerekli parmak ve el bileği hareketleri de gelişmiş olmaktadır.

Bu gelişim süreci, çocuğun 5-6 yaşlarında yazmayı öğrenmek için gerekli becerilerin önemli bir kısmına ulaştığını, yazmaya hazır olduğunu göstermektedir. Bu durum ilkyazma öğretiminde sistemli olarak geliştirilmelidir.

2. İlk yazma Öğretimi

İlkyazma öğretimi ilkokulun temel ve en önemli görevlerinden biridir. Dil, zihinsel, duyuşal, sosyal ve fiziksel becerileri içeren karmaşık bir süreçtir. Bu süreçte yazma ile ilgili temel beceriler kazandırılmaktadır. Öğrencilerin aktif ve yoğun çabalarını gerektirmektedir. Bu nedenle ilkyazma öğretimi üç aşamada ele alınmaktadır.

- Birincisi harf üretim aşamasıdır. Bu aşamada öğrencilere harfleri tanıma, harf çizgilerinin yönleri ve sırası, büyük ve küçük harfleri yazma, harfleri satırlara yerleştirme gibi bilgi ve beceriler öğretilmektedir.
- İkincisi kelime üretim aşamasıdır. Bu aşamada kelimeleri yazma, harfleri eksiksiz ve doğru sıralama, harf ve kelime boşlukları bırakma, imla kurallarını uygulama, cümle oluşturma gibi bilgi ve becerilere ağırlık verilmektedir.
- Üçüncüsü metin üretim aşamasıdır. Bu aşamada paragraf ve metin oluşturma, metni planlama ve düzenleme, türlerine göre metinler yazma gibi beceriler üzerinde durulmaktadır (Bara & Gentaz, 2010).

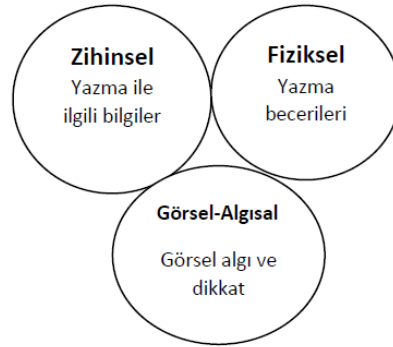
Görüldüğü gibi ilkyazma öğretiminde harf, kelime ve metin gibi basitten karmaşığa doğru gidilmektedir. Yazma işleminin fiziksel boyutuna ayrı bir önem verilmekte ve çalışmaların % 60'ını oluşturmaktadır. Özellikle resim ve çizgileri ayırt etme, kalem tutma, el hareketleri, dik ve eğik çizgiler çizme, harflerin yazılış yönleri, kopyalama, harflere bakarak yazma ve zihinden yazma becerileri üzerinde durulmaktadır. Ardından büyük ve küçük harfleri yazma, harfleri birleştirerek hece, kelime ve cümle oluşturma çalışmalarına ağırlık verilmektedir. Böylece yazma ile ilgili temel becerilerin kazandırılmasına çalışılmaktadır. Bu becerilerin zamanla geliştirilmesi, günlük yaşama aktarılması ve öğrencilerin zamanla iyi yazar olması beklenmektedir.

Bazı kaynaklarda öğrencilere ilkyazma öğretim sürecinde sadece el hareketlerine yer verilmektedir. Oysa gerçek anlamda yazma işlemine parmak, el, kol, bilek, dirsek, göz, kulak, zihin gibi tüm vücut katılmaktadır. Yazı yazmayı öğrenmek için önce okul sıralarında günde 4-5 saat oturulması gerekmektedir. Ardından harflerle ilgili bilgi ve becerilerin öğrenilmesi, zihne yerleştirilmesi ve kullanılması gerekmektedir. Bu süreçte dikkat becerileri de önemli olmakta ve yazma çalışmalarına yoğunlaşmaktadır. Yazma işlemi dil becerileri tarafından da

desteklenmektedir. Böylece ilkyazma çocuk için hareketten çizgiye, çizgiden harfe, harften yazıya giden ardışık işlem ve çabaların ürünü olmaktadır.

3. Temel Bileşenleri

Yazma zihinsel, görsel-algısal ve fiziksel olmak üzere üç bileşenden oluşmaktadır. Bunlara yazmanın alt alanları ya da boyutları da denilmektedir. Bunlar düz bir çizgi şeklinde değil iç geçmiş halkalar halindedir. Karşılıklı olarak birbirini etkilemekte, desteklemekte ve yazma sürecini yönlendirmektedir (D'Ignazio ve Martin, 2018). Yazma becerileri bu bileşenlerin uyum içinde çalışması sonucu geliştirilmektedir. Her alanda geliştirilecek beceriler ve kullanılan teknikler farklıdır. Yazma sırasında bir taraftan zihindeki bilgi ve beceriler harekete geçirilmekte, bir taraftan görsel algısal kontroller yapılmakta, bir taraftan da fiziksel beceriler kullanılarak yazı yazılmaktadır. Kısaca öğretim sürecinde üç alana da önem verilmekte ve hiçbiri ihmal edilmemektedir. Bu süreçte öğrencilerde zihinsel karışıklık olmamasına da dikkat edilmektedir. Yazmanın temel alanları aşağıda şekilde gösterilmektedir.

Şekil 1. Yazmanın temel bileşenleri

Şekil 1’de de görüldüğü gibi ilkyazma öğretiminde biri zihinsel, biri görsel-algısal diğeri de fiziksel olmak üzere üç alanda çalışma yapılmaktadır. Bunların başında zihinsel alan gelmektedir. Zihinsel alanda öncelik yazılacak harflerin görüntülerini zihne yerleştirme, yazı programı oluşturma ve yönetme gibi işlemlere yer verilmektedir. Zihinsel sözlüğe yerleştirilen harf, hece ve kelimelerin görüntüleri, yazılış yönü, anlamı vb. bilgiler yazma sürecine yön vermektedir. Bu süreçte dille ilgili bilgiler de önemli olmaktadır. Görsel-algısal alan ise gözün eli ve kalemi izlediği, yazılan yazıları okuduğu ve denetlediği alandır. Kalemle yazarken görsel alan ile motor alan birleşmekte, yazma süreç ve işlemleri daha kolay kontrol edilmektedir. Özellikle

yazma sürecine dikkat yoğunlaştırma ve sürdürme, yazılanları okuma, yanlışları bulma, düzeltme gibi işlemler daha kolay yapılmaktadır. Öğrencilerde kalemle yazarken yazıya dikkat etme, doğru yazma, yazı hatalarını çabuk fark etme, düzeltme gibi beceriler de geliştirilmeye çalışılmaktadır. Fiziksel alan olarak bedensel, materyal ve ortam boyutu üzerinde durulmaktadır. Bu alanda büyük küçük kaslar, el kol hareketleri, sayfada yazı yazılan yerler, yatay ve dikey çizgiler çizme, harf ve kelime boşlukları, kalem tutma, oturma biçimi vb. çalışmalar yapılmaktadır. Bunlar aşağıda sırasıyla açıklanmaktadır.

3.1. Zihinsel Alan

İlk yazma öğretimi zihinsel düzeyde değerli bir etkinliktir. Bu etkinlik dil, görsel-algısal ve fiziksel becerilerin koordinasyonunu gerektirmektedir (Bara & Gentaz, 2010; Zesiger, 1995). Bu beceriler uzun süreli ve karmaşık bir öğrenmeyi, zihinde harflerin yazımını içeren bir program oluşturmayı gerektirmektedir. Yazının mekân, zaman, ölçütleri ve biçimini içeren zihinsel program sayesinde çocuk kesin, doğru ve akıcı bir şekilde harfler ve işaretler üretmeyi başarmaktadır. Bu becerileri geliştirmek için birkaç yıl uygulama yapmak gerekmektedir. Bu uygulamalarla yazı yazma hareketleri geliştirilmekte, ilerlemekte ve otomatik hale gelmektedir (Chanquoy & Alamargot, 2002).

Yazma ile ilgili araştırmalara göre beynimizde sözleri yazıya dönüştüren bir bölge bulunmaktadır. Bu araştırmaları yöneten Démonet'e göre bu bölgedeki nöronlar sesleri harflere, sese dayalı soyut kodlamaları da yazılı somut kodlara dönüştürmektedir. Ayrıca beynimiz yazılacak harflerin şekline göre kol, el ve parmak kaslarının hareketini de sağlamakta ve yazma sürecini yönetmektedir (Démonet, 2009). Bu anlayışla zihinsel alanda üç temel işleme ağırlık verilmektedir. Bunlar zihinde harf görüntüleri deposu oluşturma, zihinsel yazı programı (motor programı) geliştirme ve harf üretim sürecini yönetme olmaktadır.

3.1.1. Zihinde Harf Görüntüleri Deposu Oluşturma: İlk yazma öğretiminin başlangıcı genel olarak, harflerin zihindeki görüntülerini oluşturmakla başlamaktadır. Daha sonra bu bilgiler yazı yazmaya rehberlik etmekte ve elin hareketlerine yön vermektedir. Bilişsel yaklaşıma göre harfleri çizmek için her harfin görüntüsü zihne yerleştirilmeli ve zihinde harf görüntüleri deposu oluşturulmalıdır (D'Ignazio & Martin, 2018). Bunun için öğrencinin harfleri sürekli görmesi, iyi tanınması, seslendirmesi, ses harf ilişkisini kurması ve zihninde yapılandırması gerekmektedir. Bu becerileri geliştirmek için sınıfa veya öğrencinin odasına harfler tablosu asılmalı, harflerin yazım yönü elle ve oklarla gösterilmeli, harflerin adı söylenerek havada

çizilmeli, noktalarla verilen harflerin üzerinden çizme, satır çizgilerine yerleştirme, harflere bakmadan zihinden yazma gibi çalışmalar yapılmalıdır.

3.1.2. Zihinsel Yazı Programı (Motor Programı) Geliştirme: Öğrencinin harfleri doğru ve kurallara uygun yazması için zihninde yazma işlemini yöneten bir yazı(motor) programı geliştirmesi gerekmektedir (Bara & Gentaz, 2010). Zihinsel yazı programı kâğıt üzerinde yürütülen fiziksel motor işleyişinin soyut bir görüntüsü olarak açıklanmaktadır. Bu program bir kas grubunun özel hareketlerini içermez. Bu programda her harfin biçim, boy, hız gibi ölçütleri belirlenmekte ve yazma sürecinde kullanılmaktadır. Bir başka ifadeyle zihinsel yazı programı(motor program)kâğıt üzerinde harf, işaret ve sembolleri üretme işlemlerinin bilgileri içermektedir. Bu program üç aşamalı çalışmaktadır.

1. Harflerin biçimlerini düzgün yazmayı sağlayan, harf çizgilerinin yönü, aşamaları ve sırasını içeren bilgileri harekete geçirme, kullanma,
2. Harflerin boyunu belirleme, ölçme, satır çizgilerine yerleştirme, el kol kaslarının gücünü, esnekliğini ve süreyi kontrol etme,
3. Yazma sırasında harekete geçirilecek kas gruplarını seçme ve yönetme olmaktadır (D'Ignazio & Martin, 2018).

Zihinsel yazı programı hemen bir günde gelişmez. Bu programın gelişimi çeşitli uygulamalara ve yaşa bağlı ilerlemektedir. Bunun için her harfin adı, sesi, seslerle harflerin eşleştirilmesi, harflerin satır üzerine yazılması gibi çalışmalar yapılmaktadır. Genellikle 7 ila 9 yaş arasındaki öğrencilerde zihinsel yazı programının belirli düzeye gelmesi beklenmektedir. Ancak bu yaşlarda geliştirilen yazı programı henüz mükemmel değildir. Harfleri yazma süresi, harfleri oluşturan çizgileri satır üzerine yerleştirme yeterince hızlı değildir. Bir başka ifadeyle erken yaşlarda her harf için bir yazı programı geliştirme işlemi zor olmaktadır. Ancak öğrenilen harflerin sayısı arttıkça zihinsel yazı programı da gelişmektedir. Bu aşamadan sonra bazı sık kullanılan kelimeler ve imza için de yazı programı geliştirilebilmektedir.

İlk yazma öğretiminde zihinsel yazı (motor) programının özelliklerini geliştirme üzerinde de durulmaktadır. Bu amaçla iyi ve kötü yazılmış yazılar arasında karşılaştırma yapmak etkili bir yol olmaktadır. Bu amaçla yazılar;

- Okunabilirlik,
- Harf şekillerinin kesinliği ve netliği,
- Harflerin boyu ve eğim eşitliği,

- Harfler ve kelimeler arasındaki boşluklar,
- Yazının satır üzerine yerleştirilmesi gibi yönlerden karşılaştırılmaktadır.

Bunun için yazılar öğrencilere tek tek gösterilerek incelenmektedir. Böylece öğrencilerin zihinsel yazı programının özellikleri geliştirilmeye çalışılmaktadır.

3.1.3. Yazma Sürecini Yönetme: Yazma sırasında bütün ön bilgi ve becerileri harekete geçirme, harfleri sıralama, hece ve kelimeler oluşturma, dil ve anlama becerilerini kullanma gibi işlemler yapılmaktadır. Kalemle yazmada zihnimizde her harfin şekli, görüntüsü ve yazılış biçimi arasında ilişki kurulmaktadır. Yazı yazarken harflerin zihnimizdeki bu görüntüleri kâğıda çizilmektedir. Bu süreçte dikkati yazmaya yoğunlaştırma, zamanı iyi kullanma, yazıyı satırlar üzerine yerleştirme gibi görsel-algisal ve fiziksel beceriler de gerekli olmaktadır. Bütün bu işlemlerin hepsini zihin yönetmektedir. Kısaca yazı yazmak için gerekli bütün zihinsel, görsel-algisal ve fiziksel becerilerin koordinasyonu yapılmaktadır. Ayrıca öğrenciyi güdüleme, yazmaya ilgisini artırma, yazma işlem ve süreçlerini kolaylaştırma gibi işlemler yapılmaktadır. Dille ilgili bütün bilgiler kullanılmaktadır.

3.2. Görsel-Algisal Alan

İlk yazma öğretim sürecine eşlik eden ikinci temel beceriler görsel algısal beceriler olmaktadır. Bunlar algısal açıdan seslerle harflerin biçimi arasında ilişki kurmayı böylece her harfi tanımayı ve diğerinden ayırt etmeyi sağlamaktadır (Morin, Bara & Alamargot, 2017). Bu beceriler öğrencilerin harfleri görsel olarak tanıma ve keşfetme, harfleri üretme ve her harfe özel motor işlemlerini yönetmeye rehberlik etmektedir.

Görsel algısal beceriler günlük yaşamda sürekli kullanılan becerilerdir. Bunlar resim, çizim, grafik tasarım gibi görsel sanatlarda önemli olmaktadır. Görsel algı, gözlem ve dikkat gerektiren her etkinlik için vazgeçilmezdir. Bu durum ilkyazma öğretimi için de geçerli olmaktadır. İlk yazma öğretiminde görsel algısı zayıf bir öğrenci harfleri ve şekilleri iyi göremeyecek, yazı yazmayı öğrenme süreci uzayacaktır. Bu nedenle okula yeni başlayan öğrencilerde görsel algıyı geliştirme çalışmalarına ağırlık verilmektedir. Bu becerinin yeterince gelişmemesi ya da bozulması okul başarısını etkilemektedir. Harflerin boyu, şekilleri, iki harfin veya kelimenin birbirine ne kadar yakın olduğu, aralarında olması gereken boşluklar, yazı yönü, yazı hızı vb. işlemler zayıf bir görsel algıyla mümkün değildir. Bu nedenle görsel-algisal beceriler çeşitli yönlerden ele alınmaktadır. Bunların başında öğrencinin yazı yazarken oturuş biçimi, el, kol gibi yazı hareketlerinin kontrolünü yapma gelmektedir. Ardından görsel olarak harf çizgilerini

ve görsel alanı kontrol etmeye, göz hareketlerine, göz sıçramalarına, yazıyı gözle izlemeye önem verilmektedir. Bu süreçte dikkat de önemli olmakta, yazı üzerinde yoğunlaşma, zamana hâkim olma, yazı alanını düzenleme, sayfa düzenleme, yazı yönüne ve satırlara yazmaya dikkat etme gibi işlemlere de ağırlık verilmektedir.

Görsel algısal becerileri geliştirmek ve harflerin zihinde görüntülerini oluşturmak için her harfin çizimi tek tek gösterilmektedir. Uygulamada önce yatay ve dikey çizgiler, ardından yuvarlaklardan oluşan şekilleri çizme gibi etkinliklerle yazmaya hazırlık çalışmaları yapılmaktadır. Bu çalışmalar ilkyazma öğretiminde etkili sonuçlar vermektedir. Bazı araştırmalar öğrenme sürecinde öğrencinin aktif olmasının da önemine vurgu yapmaktadır (Bara & Gentaz, 2010).

3.3. Fiziksel Alan

Fiziksel alan ilkyazma öğretiminin bedensel, materyal ve ortam boyutunu içermektedir. Bunlar karşılıklı olarak birbirini etkilemekte ve geliştirmektedir. Bedensel yönde el kol hareketlerine motor beceriler, yazı yazılan alana ise motor alan da denilmektedir. Bu alanda büyük ve küçük kasların gelişimi, el-kol hareketleri, göz-el koordinasyonu, el hareketlerini kontrol etme, yazı hareketleri, yazma işlemi, yazıyı satır çizgilerine yerleştirme, kalem tutma, sırada oturuş biçimi gibi bedensel hareketler üzerinde durulmaktadır. Materyal olarak kâğıt, kalem vb. niteliğine, ortam olarak yazı ortamının uygunluğuna ağırlık verilmektedir.

3.3.1. Bedensel Boyut: Bedensel olarak çocuklarda büyük ve küçük kaslar ile el-kol hareketlerinin gelişimi, oturma biçimi ve kalem tutma üzerinde durulmaktadır.

El ve Kol Hareketleri: Buna çoğu kaynakta motor hareketleri de denilmektedir. Çocuklar okul öncesinde karalama, grafik tasarım, çizim, boyama, yazma gibi yazma denemeleri yapmaktadır. Bu aşamada çeşitli becerilerin geliştirilmesini gerektiren yazma hareketlerinin kontrolü henüz yavaştır. Harflerin şeklini üretmedeki zorluklar genellikle ilkokul ortasına kadar devam etmektedir. Harfleri yazmak için ince parmak hareketleri gerekli olsa da yazı bütün vücudu kapsayan bir görevdir. Yazı hareketleri omuz, dirsek, el bileği ve el eklemleri ile gerçekleştirilir. Bu eklemler harfleri yazmak için gerekli olan hareket alanının üç boyutunu içeren sağa sola hareket etme, öne ve arkaya gidip gelme, kalem üzerindeki baskıyı kontrol etme işlemlerinin yürütülmesini sağlamaktadır (Zesiger, 1995). Bu nedenle yazma işleminin gelişimi, çocuğun motor gelişimi ile doğrudan ilişkilidir (Lurçat, 1974). Yazı hareketleri omuz ve dirsek eklemleri (Proksimal) ile el ve bilek eklemlerini (distal) içeren motor sisteminin olgunlaşmasına bağlıdır. Bu olgunlaşma omuz ve dirsek eklemlerinde el ve bilek eklemlerinden daha önce

olmaktadır. Bu durum çocukların küçük yazı karakterlerini üretmedeki zorluklarının nedenini açıklamaktadır (Chartrel & Vinter, 2004).

Harfleri yazmak için özel çizgiler çizme, harfleri biçimine ve boyuna uygun çizme, el hareketlerini kontrol etmek için göz-el koordinasyon becerilerini geliştirmek gerekmektedir. Harfleri çizmek için önceden zihinde yerleştirilmiş harf görüntülerinden yararlanılmaktadır. Bu görüntüler yazı (motor) programına eşlik etmekte ve onunla uyum içinde çalışmaktadır. Yazı programında belirlenen ölçütlere göre harflerin boyu, biçimi ve şekilleri çizilmektedir. Bu programla motor alanda harfleri ve sembolleri yazma işlemleri gerçekleştirilmektedir (Bara & Gentaz, 2010).

Motor beceriler kâğıt çerçevesine, sayfa düzenine dikkat etme, harfleri satır çizgilerine düzgün yerleştirme, harf biçimlerini kurallara uygun çizme, harfler ve kelimeler arasındaki boşluklar, satır sonunda kesme, satır başı yapma gibi işlemlere eşlik ederler (Paillard, 1991). Zihinsel yazı (motor) programı ile el hareketleri ve zihinsel becerilerin birleştirilmesi, uyum içinde çalışması gerçek anlamda 10 yaşına doğru gerçekleşmez. Bir başka ifadeyle üç bileşenin birbirini tamamlaması ve uyum içinde çalışması 10 yaşlarına doğru olmaktadır. Bu durum öğrencinin giderek daha akıcı, hızlı ve doğru yazmasını sağlamaktadır (Chartrel & Vinter, 2006).

Oturma Biçimi: Yazı yazarken oturuş biçimi de önemli olmaktadır. Öğretim sürecinde düşünce akışını artıran, anlama ve öğrenmeyi kolaylaştıran bir oturuş gereklidir. Bunun için öğrencilerin sırada olabildiğince dik ve ayakları yere basan biçimde oturmalarına dikkat edilmelidir. Sıranın ucuna düşecek gibi oturma, arkaya tam yaslanmama, kâğıda gereğinden fazla eğilme gibi durumlara izin verilmemelidir. Oturma sırasında göz ile kâğıt arasındaki uzaklık 25-30 cm olmalıdır. Bu uzaklığa dikkat edilmeli, öne doğru çok eğilmemelidir (Güneş, 2019).

Kalem Tutma: İlk yazma öğretiminde kalem tutmanın ayrı bir önemi vardır. Öğrencilerin bu aşamada edinecekleri alışkanlıklar ömür boyu sürmektedir. Öğrencinin kalemi yanlış tutması, ellerinin çabuk yorulmasına neden olmakta ve güzel yazı yazmasını engelleyici olmaktadır. Öğretmen öğrencilerin kalem tutuşunu izlemeli ve doğru tutma alışkanlığı kazandırmalıdır. Kalem baş, işaret ve orta parmaklar arasında düzgün bir şekilde tutulmalıdır. İşaret parmağı kaleme çok bastırılmamalıdır. Kalem, uç kısmına yaklaşık 2 cm geriden ve 45 derece eğik tutulmalıdır. Kalem uç kısmına çok yakın, dik ve sıkı tutulmamalı, kâğıda bastırılmamalıdır. Yazı yazarken el kâğıt üzerinde rahat hareket etmelidir. Sol elini kullanan öğrencilere sol elle kalem tutma gösterilmelidir (Güneş, 2019).

3.3.2. Materyal: Materyal olarak kâğıt ile kalemin uygun ve nitelikli olması üzerinde durulmaktadır. Bunların niteliği ilkyazma öğretimini etkilemektedir. Kâğıdın yazmaya uygun olmasına, rengine, kalınlık, incelik durumuna, ışığı emmesine, silme ve düzeltme kolaylığına, kalem düzeyinde ise kalemin kalitesine dikkat edilmektedir (D'Ignazio & Martin, 2018). Bunlar aşağıda kısaca açıklanmaktadır.

Kâğıt: İlk yazma öğretiminde kullanılan defterin kâğıt kalitesi çocuk açısından önemlidir. Kâğıt kalın ve sürekli çevirmeye, masa üzerinde hareket ettirmeye uygun ve dayanıklı olmalıdır. Kâğıdın birinci hamur kâğıt olması yazma ve silme işlemleri için kolaylık sağlamaktadır. Öğrenciler sayfalara çeşitli harfler ve işaretler yazmakta, bunları sık sık silmektedirler. Silme sırasında kâğıda aşırı baskı olmakta ve bazen yırtılmaktadır. Defter sayfaları silmeye uygun ve yırtılmayacak nitelikte olmalıdır. Ayrıca kâğıdın ışığı emici türden seçilmesi, ışığın öğrenci gözüne yansımaması açısından önemli olmaktadır.

Kalem: İlk yazma öğretiminde kullanılan kalemin kalitesi, ele uygun uzunlukta ve incelikte olması, dışının yuvarlak veya köşeli olması gibi özellikler üzerinde durulmaktadır. İlk yazma öğretiminde genellikle kurşun kalem kullanılmaktadır. Kurşun kalemin yumuşak olması, kolay yazma ve silmeyi sağlamaktadır. Ayrıca renginin açık veya koyu olması da önemlidir. Bu nedenle yumuşak ve koyu yazan kalemler seçilmelidir. Kalemle yazarken el harfleri üretmek için bir çizgi doğrultusunda çeşitli yönlere gidip gelmektedir. Her harfin kendine özgü biçimi vardır. Bu biçimler oluşturularak yazı yazılmaktadır. Yani el yazısı biçimler üretmeye dayalı bir yazıdır. Bu nedenle kaleme gereken önem verilmelidir. El yazısı, öğrencinin yazma becerilerinin gelişimi, kişiliği, yazıya verdiği önem, temiz ve titiz yazma vb. hakkında ipucu vermektedir. Bu durum öğretmenin öğrencilerin el yazılarını tanınmasına, yapılan ev ödevlerini el yazısından hareketle kontrol etmesine yardım etmektedir (Güneş, 2019).

3.3.3. Ortam: Yazı yazılan ortamın, sınıf ve odanın ışığı, sıra yüksekliği, yazmaya uygunluğu, ayağın yere basması vb. önemli olmaktadır. Bunlar aşağıda açıklanmaktadır.

Işık: Sınıfta uygun bir ışık düzeni ilk yazma çalışmalarını kolaylaştırmakta ve öğrencilerin gözlerini korumaktadır. Gözler, doğal ışıkta, yani gündüz ışığında daha rahat etmektedir. Aydınlatması yetersiz ve karanlık sınıflarda, öğrencilerin gözleri çabuk yorulmaktadır. Öğrenci harfleri görmek ve doğru yazmak için uzun süreli yoğunlaşmaktadır. Bu nedenle sınıflarda gündüz ışığından olabildiğince yararlanılmalıdır. Gündüz ışığının girmesini engelleyen perdeler (ince perdeler dahil) kullanılmamalıdır. Tam tersine doğal ışığın sınıfa daha fazla girmesi sağlanmalıdır. Aşırı güneş alan sınıflarda alınan önlemler ise doğal ışığı engelleyici olmamalıdır.

Sınıfta sıra yerleşimi ışığın öğrencilerin arkasından veya önünden gelecek şekilde değil, solundan veya sağından gelecek şekilde yapılmalıdır. Gündüz ışığının yeterli olmadığı durumlarda aydınlatmaya dikkat edilmelidir. Aydınlatmada sınıfı tavandan aydınlatan sistem kullanılmalıdır. Aydınlatma metrekaresine 10-15 watt olarak hesaplanmalıdır. Örneğin 50 metrekareselik bir sınıf için 500-750 watt ışık kullanılmalıdır. Bu ışıklar sınıf tavanına belirli aralıklarla yerleştirilmelidir. Aydınlatmada beyaz ışık tercih edilmelidir (Güneş, 2019).

Sıra: Öğrencilerin sırada dik oturmaları ve yazı tahtasını rahatça izlemeleri açısından sıra düzeni önem taşımaktadır. Sınıfın sıraları ilkyazma çalışmalarına uygun ve kolaylaştırıcı olmalıdır. Sıra yüksekliği birinci sınıf öğrencisinin boyuna uygun olmalı, oturduğunda ayağı yere değecek yükseklikte seçilmelidir. Sıranın çok yüksek veya alçak olması, öğrencinin kan dolaşımını etkileyeceğinden okuma yazma çalışmalarının verimini düşürebilir. Öğrencinin sırtını yaslayabileceği, el ve kollarını rahat kullanabileceği ve gün boyu oturacağı sıra yüksekliğine dikkat edilmelidir. Sıra aralıkları da önemli olmaktadır. Öğrencilerin oturup kalkmalarını ve sınıf içi hareketlerini kolaylaştıracak aralıkta yerleştirilmelidir. Sıralar sağlam ve temiz olmalı, öğrencilerin eline, ayağına takılan, elbise ve çoraplarını yırtan, çivi ve vidaları çıkmış-oyunmuş, ses çıkartan ve sallanan sıralar tamir edilmelidir.

Gürültü ve Isı: Sınıf içi ve dışı gürültüler birinci sınıf öğrencilerinin dikkatlerinin çok çabuk dağılmasına neden olmaktadır. İlk yazma çalışmalarının sessiz bir ortamda yapılmasına özen gösterilmelidir. Sessiz ortam, hızlı belleğin kayıt yapması ve bilgilerin zihinde yapılandırılması açısından önemli olmaktadır. Gürültü konusunda gerekli önlemler alınmalıdır. Ayrıca sınıfın ısı durumuna da dikkat edilmedir. Sınıfın çok sıcak veya soğuk olması düşünce akışını etkilemektedir. Bu nedenle sınıfın ısı durumu kontrol altına alınmalıdır.

4. Öğretim Süreci

Etkili bir ilkyazma öğretimi için yazmanın zihinsel, görsel-algısal ve motor alanları üzerinde önemle durulmalı, geliştirilecek beceriler dikkatle izlenmelidir. İlk yazma öğretim süreci üç aşamaya ayrılmaktadır. Birincisi yazma öncesi yazmaya hazırlık, ikincisi yazma, üçüncüsü ise yazma sonrası çalışmalar olmaktadır. Yazma öncesi oturma, kalem tutma ve yazmaya hazırlık çalışmaları yapılmaktadır. Yazma öğretimi sırasında öğrencilere çeşitli temel beceriler kazandırılmaktadır. Yazma sonrası ise geliştirilen beceriler arasında koordinasyon sağlama, yazma hızı ve verimliliğini artırma üzerinde durulmaktadır. Aşağıda ilkyazma öğretim sürecinde yürütülen bazı temel etkinlikler verilmektedir.

1) Seslerle Harfleri Eşleştirme: İlyazma öğretiminde alfabetik ilişkileri keşfetmek için öğrencinin dikkati önce harfin şekline çekilmelidir. Öğrenci duyduğu sesin karşılığı olan harfin biçimini tanımalı, gördüğü harfin karşılığı olan sesi çıkarabilmelidir. Yani harfi doğru olarak tanımalı ve okumalıdır. Böylece öğrenci sözlü dil ile yazılı dil arasında vazgeçilmez bir ilişkinin olduğunu, seslerin yazılı karşılıklarının harfler olduğunu öğrenir. Bu amaçla öğretilen seslerle harfler arasında eşleştirme, birleştirme gibi çalışmalar yapılmalıdır. Öğretmen, öğrencilerin göreceği büyüklükte harfin büyük bir şeklini yazı tahtasına çizmelidir. Harfi, önce kendisi sonra da öğrencilerle koro halinde okutmalıdır.

2) Parmakla Çizme: İlyazma öğretiminde işitme, görme gibi bütün duyuşsal alıcıların birlikte çalışmasına dikkat edilmelidir. Bu süreçte sesleri çıkaran ses organlarının hareketi ile harfleri çizen elin hareketi birlikte yürütülmelidir. Bazı sessiz harflerin sesinin iyi seslendirilemediği, bunu bir jestle, bir resimle veya bir hareketle birleştirerek öğretmenin öğrenme sürecini kolaylaştırdığı açıklanmaktadır (Morais, 1999). Bu amaçla alanda genellikle parmakla çizme tekniği uygulanmaktadır. Parmakla çizme tekniğinin çeşitli yararları vardır. Parmak, ilkyazma sırasında gözlere ve ağza yardım eder. Harf önce okunur sonra yazılır. Parmakla çizme tekniğinin bazı yararları şunlardır:

a) Parmakla çizme, sesle harfin şeklini birleştirmeye ve öğrenmeye yardım etmektedir.

b) Parmakla çizme, görsel ve işitsel algıları hareket etkinlikleriyle birleştirmekte, ses, göz ve hareketin birleştirilmesini sağlamaktadır.

c) Parmakla çizme, göze soldan sağa doğru bir yön çizmekte, gözü yönetmekte ve harflerin şeklini karıştırmayı engellemektedir.

d) Başlangıçta harflerin çizilmesi sırasında oldukça yavaş seslendirme yapılmalıdır. Bu durum temel seslerin iyi ayrıştırılmasına ve tanınmasına yardım etmektedir. Ayrıca sesin şekil biçimini yani harfleri doğru algılamaya katkı getirmektedir.

Her sesin yazıdaki anlamını vurgulamak için sesler sürekli seslendirilerek parmakla çizme etkinliği yapılmalıdır. Sesi harfle çizerken harfin sesi sürekli tekrar edilerek ikisi arasında bağ kurmak çok önemlidir. Bu teknik öğrencinin ses-harf ilişkisini zihninde yapılandırmasını kolaylaştırmaktadır. Bütün seslerin harfleri çizilirken bu süreklilik içinde öğretmeye dikkat edilmelidir.

Seslerle harflerin ilişkilendirilmesi, duyulan seslerin zihinde görüntüsünün oluşturulması, daha sonra bu görüntülerin okuma sırasında kullanılmasını getirmektedir. Öğrenciye verilecek

etkinliklerde zihinsel görüntünün oluşturulması ve kullanılması için çalışılmalıdır. Ses ve harf öğretimine ileri aşamalarda da bu şekilde devam edilmelidir. Öğrencinin ilerlemesi, her sesi ve harfi öğrenmesine bağlıdır. Yani öğrenci seslerle harfleri gözlemeli, ilişkilendirmeli, kodlamalı ve kodları çözme anahtarları oluşturmalıdır. Bu işlemleri öğrenen öğrenciler, bütün yazıların kapılarını açmaktadır. Bu amaçla;

- Harfi parmakla havada çizme,
- Sırada, toprakta, kumda harfin yazılışını gösterme,
- Parmakla çizerken harfi sürekli seslendirme, okuma gibi etkinlikler yapılabilir.

Öğretmen, harfi öğrencilerle birlikte havada çizmeli, öğrencilerin sol ve sağ el kullanımına dikkat etmeli, sol el için de çizim örnekleri göstermelidir (Güneş, 2019)

3) Harfleri Yazma: İlk yazma öğretiminde dik ve bitişik yazıya göre harflerin şekilleri, yazım yönü ve doğru yazımı öğrencilere öğretilmelidir. Öğrenci hızlı ve doğru bir şekilde, harflerin şekillerini ve nasıl yazılacağını bilmelidir. Harflerin başlangıç ve bitiş noktaları, alt ve üst uzantıları gösterilerek, satır çizgilerini izleyerek yazması sağlanmalıdır. Harflerin yönlerinin bazı hareketlerle birlikte kavratılması, hatırlanmasını kolaylaştırmaktadır. Harfi yazmak için şu etkinlikler yapılabilir:

- Öğretmen tahtaya tanıtılan sesin harfini büyükçe yazmalı ve yazarken öğrencilerin harf yazım yönüne dikkat etmelerini sağlamalıdır. Harfin yazım yönü bilgisayar aracılığıyla da tahtaya yansıtılabilir.
- Öğrencilerin tahtadaki harfin üzerinden defalarca gitmeleri istenebilir.
- Çizgisiz kâğıda renkli kalemlerle harfin defalarca yazımı verilebilir. Üretilenler sınıfta sergilenebilir.
- Alıştırma kitabındaki büyükçe çizilmiş harfin üzerinden ok yönünde yazma çalışması yaptırılır.

Bu çalışmalarda öğrencilerin, yazılış yönüne dikkat ederek harfin üzerinden defalarca gitmeleri sağlanmalıdır. Bunu yaparken keçeli kalem, boya kalemi vb. kalın uçlu kalemler kullanılabilir. Yazma ve okuma çalışmaları birlikte ve iç içe yürütülmelidir.

4) Satır Çizgilerine Yazma: İlk yazma öğretiminde öğretilecek harflerin normal büyüklükte olması, uygun çizgi aralıklarına yerleştirilmesi, çizgi ve bağlantıların iyi yapılması gibi hususlar önem taşımaktadır. Önce harflerin satırlara yazılması, ardından bitişik yazı için

bağlantıları öğretilmelidir. Dik temel yazıda çizgiler, bitişik eğik yazıda harfler arasındaki bağlantılar, yazının açıklığı için zorunlu olmaktadır. Öğrencilere harfler ve harf bağlantı çizgileri iyi öğretilmelidir. Yazı yazarken hangi çizgilerin harf, hangilerinin de bağlantı çizgileri olduğu sık sorularak kontrol edilmelidir. Eğer öğrenci bunu ayıramıyor ya da iki harfi bir harf gibi gösteriyorsa ayrıntıları öğrenememiş demektir. Ayrıca soldan sağa, yukarıdan aşağıya yazım yönleri harflerimizi yazmada temel yönlerdir. Bu konuda da bilgi verilmelidir. Harfleri satır çizgilerine yazma için aşağıdaki çalışma ve etkinliklerden yararlanılabilir.

- Öğretilen harf, tahtadaki satır çizgilerine dik temel ve bitişik yazıya uygun olarak yazılarak öğrencilerin izlemesi sağlanmalıdır.
- Satır çizgilerine harfleri yazarken çizgilere ve harflerin bağlantılarına dikkat çekilmelidir.
- Öğrencilerin, satır aralıklarına (dört çizgi üç aralık) yazılmış harf örneklerinin üstünden kalemleriyle gitmeleri sağlanmalıdır.
- Öğrenciler dört çizgi, üç aralıktan oluşan satır aralarına harfleri yazmalıdır. Yazı defterlerinin satır çizgilerine de yazmaları istenebilir. Harflerin doğru yazılmasına ve seslendirilmesine özen gösterilmelidir.

5) Değerlendirme: Harfin öğrenilme durumunu belirlemek amacıyla bir çalışma kâğıdı düzenlenebilir. Bu çalışma kâğıdına çeşitli semboller ve öğretilen harf yazılır. Öğrencilerden, öğretilen harfi belirlemeleri istenir. Söylenen harfi yazmaları istenir. Ayrıca harflerin büyük küçük yazılışı, yazım yönü, harfin büyüklüğü, satırlara yazılması, sesini ve adını ayırt etme ile seslerle harfleri eşleştirme durumu kontrol edilmelidir.

5. Sonuç

Çocuklar okula başlamadan önce yazmayla ilgili çeşitli bilgi ve becerileri öğrenmektedir. Bunlar çocukların sosyal ve kültürel durumlarına, çevreleriyle etkileşim ve iletişim durumlarına bağlı olarak değişmektedir. Genellikle yetişkinleri model alarak, onları taklit ederek edindikleri bilgi ve becerileri yazmayı öğrenirken kullanmaktadırlar. Çocukların önbilgilerinin nitelikli ve işlevsel olması, yazma çalışmalarının etkili ve kalıcı olmasını getirmektedir. Bu nedenle çocuklara erken yaşlardan itibaren yazı bilinci eğitimi verilmelidir. Araştırmalar ilkyazma sürecine başlamadan önce çocuklara yazı bilinci eğitimi verilmesi gerektiğini göstermektedir (Giasson, 1995). Böylece çocuk okula başlamadan önce yazma ile tanışmış ve ilk bilgileri edinmiş olmaktadır.

İlk yazma öğretimi zihinsel, görsel-algısal ve fiziksel olmak üzere üç alandaki sistemli çalışmalara dayanmaktadır. Geliştirilecek her beceri birbirinden farklıdır. Bunlar uzun süreli ve karmaşık bir öğrenmeyi, zihinde harflerin yazımını içeren bir program oluşturmayı gerektirmektedir. Bunun için birkaç yıl uygulama yapmak gerekmektedir. Bu uygulamalarla yazma hareketleri geliştirilmekte, akıcı, seri ve otomatik hale gelmektedir. Öğretmenlerin ilk yazma öğretiminin alt alanlarını ve ayrıntılarını bilmeleri hem bilimsel hem de uygulama açısından önemli olmaktadır. Ayrıca ilk yazma öğretiminin başarısını belirleyici olmaktadır. Bu nedenle ilk yazma öğretiminin temel bileşenlerine, becerilerine, yöntem ve tekniklerine gereken önem verilmeli, ülkemizin geleceğine yön verecek, düşünen, araştıran, anlayan, sorgulayan, sorun çözen, dilsel, zihinsel ve sosyal yönden gelişmiş bireyler yetiştirilmelidir.

Kaynaklar

- Bara, F. & Gentaz, E. (2006). Comment les enfants apprennent-ils à écrire et comment les aider? In: Dessus, P., Gentaz, E. (Eds.), *Apprendre et enseigner à l'école*, Paris:Dunod.
- Bara, F.& Gentaz, E. (2010). Apprendre à tracer les lettres : une revue critique, Société française de psychologie. Publié par Elsevier Masson SAS. doi:10.1016/j.psfr.2010.01.001
- Baron, L. (2000). *Du graphisme à l'écriture en Grande Section*. Tournai: Magnard.
- Brossard, M. (2002). Construction des Connaissances et Pratiques d'écrit, Perspectives, vol. XXXI, no 2, juin, UNESCO.
- Chanquoy, L. & Alamargot, D. (2002). Mémoire de travail et rédaction de textes: évolution des modèles et bilan des premiers travaux. In: *L'Année Psychologique*, 102, 363–398.
- Chartrel, E. & Vinter, A. (2004). L'écriture: une activité longue et complexe à acquérir. In: A.N.A.E, 78, 174–180.
- Chartrel, E.& Vinter, A. (2006). Rôle des informations visuelles dans la production de lettres cursives chez l'enfant et l'adulte. *L'année psychologique* 106, 45–66.
- D'Ignazio, A. & Martin, J. (2018). *100 idées pour développer la psychomotricité des enfants*, Paris: EditionsTom Pousse
- Démonet, J-F. (2009). *Du cerveau à la pointe du crayon*, *LeNouvel Observateur*,28.08.2009.
- Dumont, D. (2006). *Le geste d'écriture: Méthode d'apprentissage Cycle 1-Cycle 2*. Paris :Hatier.
- Ferreiro, E. (2000). *L'écriture avant la lettre*, Paris : Hachette éducation.
- Fraile-Delon, V. (2007). *Ecrire pour mieux lire: pratique des jeux d'écriture en regroupement d'adaptation*. Mémoire professionnel pour l'obtention VCAPA-SH option E.
- Gentaz, E. (2009). *La main, le cerveau et le toucher*. Paris: Dunod.
- Giasson, J. (1995). *La lecture : De la théorie à la pratique*, Montréal: Éditeur Gaëtan Morin.
- Güneş, F. (2007). *Ses temelli cümle yöntemi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Güneş, F. (2019). *İlkokuma yazma öğretimi yaklaşım ve modeller*. Ankara: Pegem A Yayınları

- Jay, B. (1996). Quelles pistes pour la formation du lecteur de textes littéraires au CM2 ? Une approche par la nouvelle MEMOIRE C.A.F.I.M.F
- Lurçat, L. (1974). *Etudes de l'acte graphique*. Paris: Mouton.
- Ministere De L' Education Du Quebec (2001). *Programme de formation de l'école québécoise – Enseignement primaire*. Québec: Gouvernement du Québec.
- Morais, J. (1999). *Apprendre à lire au cycle des apprentissages fondamentaux*. Paris: éditions Odile Jacob / CNDP.
- Morin, M.-F., Bara, F. & Alamargot, D. (2017). Apprentissage de la graphomotricité à l'école: Quelles acquisitions? Quelles pratiques? Quels outils? *Scientia Paedagogica Experimentalis*, 54 (1-2), 47-84.
- Morin, M.-F., Lavoie, N. et Montesinos-Gelet, I. (2011). Enseigner l'écriture scripte-cursive au primaire: une pratique pédagogique questionnée. In: *Vivre le primaire*, 24, 2, 9-15.
- Paillard, J. (1991). Les bases nerveuses du contrôle visuomanuel de l'écriture. In C. Sirat, J. Irigoin, et E. Poule (Eds.), *L'écriture, le cerveau, l'oeil et la main* (pp. 23–52). Paris: Brepols
- Paoletti, R. (1999). *Education et motricité de l'enfant de 2 à 8 ans*. Montréal: Gaétan Morin.
- Reuter, Y. (1996). *Enseigner et apprendre à écrire-Construire une didactique de l'écriture*. Paris: ESF.
- Rigal, R. A. (1976). Efficience manuelle et vitesse d'écriture. In: *Revue de Neuropsychiatrie Infantile*, 25, 391–400.
- Vinter, A. & Zesiger, P. (2008). L'activité d'écriture: Acquisition, évaluation et troubles. In: Lautrey, J. (Ed.), *Psychologie de Développement et de l'Éducation*, Paris: IED.
- Viviani, P. (1994). Les habiletés motrices. In: Richelle, M., Requin, J., Robert, M. (Eds.), *Traité de Psychologie Expérimentale*, Paris: PUF.
- Zesiger, P. (1995). *Écrire: approches cognitive, neuropsychologique et développementale*. Paris: PUF.

Teaching of Primary Writing

EXTENDED SUMMARY

Today's research shows that students have problems in developing written language. According to these researches, 10-30% of primary school students do not achieve sufficient success in school success with their writing skills. This situation turns the attention of most educators into the quality of first writing education. The first step is the teaching of first writing of the writing process. At this stage, writing letters, writing direction, starting and ending points, lines from left to right and top to bottom, drawing a letter with less movement and without lifting the hand, writing small and large letters are done. Various methods and techniques are applied in order to write fast and beautiful. Since lowercase letters are used more frequently in the texts, lowercase letters are taught first and then uppercase letters are taught.

Writing, translating sounds into letters, drawing letters, transferring words and thoughts to signs, combining letters to form syllables, words, sentences and text, expressing events and thoughts in writing, producing scientific and literary works are explained. In these statements, two stages of the writing process come to the front. The first is to know the spelling direction of the letters that make up the basic level of writing, draw letters, convert sounds to letters, merge letters, syllables, words and sentences in accordance with the rules. These procedures include first writing instruction. The second is transferring the words and thoughts that form the upper stages of writing to written texts, producing different texts such as letters, articles, novels, expressing oneself in writing and improving their mental skills. These include writing education. This article focuses on teaching of first writing.

Teaching of first writing is one of the basic and most important tasks of primary school. Language is a complex process involving mental, sensory, social and physical skills. In this process, basic skills related to writing are gained. It requires active and intensive efforts of the students. Therefore, the teaching of first writing is handled in three stages.

- The first is the letter production stage. At this stage, the students are taught the knowledge and skills such as recognizing the letters, the direction and order of the letter lines, writing the upper and lower case letters, placing the letters on the lines.
- The second is the word production stage. At this stage, knowledge and skills such as writing words, complete and correct sorting of letters, leaving letter and word spaces, applying spelling rules, forming sentences are emphasized.

- The third is the text production stage. At this stage, skills such as creating paragraphs and text, planning and editing text, writing texts according to their types are emphasized.

Teaching of first writing consists of three components: mental, visual-perceptual and physical. They are not in the form of a straight line but but in nested rings. The skills and techniques to be developed in each field are different.

In the mental field, processes such as placing the images of the letters to be written in the mind, creating and managing writing programs are included. Images, letters, syllables and words placed in mental dictionary, spelling direction, meaning etc. informs the writing process. Information about language is also important in this process.

The visual-perceptual field is the area where the eye watches the hand and the pen, reads and controls the written texts. When writing with the pen, visual field and motor field are combined and writing processes and operations are controlled more easily. In particular, it is easier to concentrate and maintain attention to the writing process, read the written, find the wrongs, and correct them. The students also try to develop skills such as paying attention to writing, correct writing, recognizing and correcting mistakes quickly.

Physical, physical and material dimensions are emphasized as physical field. In this area, big and small muscles, hand and arm movements, writing on the page, drawing horizontal and vertical lines, letter and word spaces, pencil holding, sitting style and so on. With these applications, writing movements are developed and become fluent, serial and automatic.

It is important for teachers to know the subfields and details of first writing teaching both in scientific and practical terms. In addition, it determines the success of the teaching of first writing. For this reason, necessary attention should be given to the basic components, skills, methods and techniques. The individuals should be educated about thinking, research, understanding, questioning, solving problems, developing their linguistic and mental and social aspects.